

Redacția

și

Administrația

Cluj Reg. Maria 14

TELEFON 124

CLUJUL

ZIAR SĂPTĂMÂNAL INDEPENDENT

Abonament:

Pe un an Lei 120.—

Pe 1/2 an „ 60.—

Pe 1/4 an „ 35.—

Anunțurile se primesc după tarif.

Manuscrisele nu se înapoiază.

Cluj 17 Iunie 1923.

Director-Proprietar: Alexandru Anca.

Pentru străinătate un exemplar 3 Lei.

Ministrul Instrucțiunii la Cluj.

Dr. C. Angheliescu ministrul învățământului public, și-a anunțat sosirea la Cluj pe ziua de mâine, pentru a participa la concursul de oină ce va avea loc la Arena sportivă, participând echipe ale mai multor școli din vechiul regat. Prezența dlui ministru al instrucțiunii publice la concursul de oină, vine să arate că este de mare însemnătate introducerea și în Ardeal a acestui minunat joc românesc, care ne va face cinste când va fi importat de oamenii sportului din străinătate.

Comitetul organizator al serbărilor „României June”, cari se dau în parcul orașului pentru ridicarea unui bust lui Mihai Eminescu, a hotărât să invite pe dl Dr. C. Angheliescu la aceste serbări.

În cursul statului d-sale aici, ministrul instrucțiunii publice se va interesa de aproape de chestiunile școlare și mai cu seamă de acelea ale școlilor minorităților.

Reorganizarea teatrului românesc în Ardeal.

Dna și dl Bulandra directori generali ai tuturor teatrelor ardelen. Demisia dlui Zaharia Bârsan din fruntea Teatrului Național din Cluj. —

Odată cu reorganizarea teatrelor din Ardeal, care s'a discutat săptămâna trecută la ministerul artelor, s'a pus și chestiunea aceluia, cari vor conduce cele patru teatre românești câte vor fi în Ardeal începând cu stagiunea viitoare. Dna și dl Bulandra, directorii apreciați ai companiei bucureștene „Regina Maria”, au fost numiți directori ai tuturor teatrelor, și românești și străine, din Ardeal. Dna și dl Bulandra se vor stabili la Cluj.

Dl Zaharia Bârsan, directorul Teatrului Național din Cluj, și-a dat demisia din acest post. Gestiunea d-sale are este un succes nediscutat al artei românești în Ardeal, este actualmente verificată la ministerul artelor.

Exportul de lemne a fost îngăduit pentru Ardeal.

Exportatorii de lemne din Ardeal, sub prezidenția dlui fost ministru dr. P. Groza, a încheiat Joi cu dl Al. Constantinescu ministrul agriculturii și pomenilor o învoială, conform căreia se îngăduie exportul în schimbul a 10.000 vagoane de lemne pe cari asociația exportatorilor de lemne din Ardeal s'a obligat să le furnizeze Bucureștilor. Alte 25.000 de vagoane le vor furniza căilor ferate, învoinduse în urma faptului, că direcțiunea generală C. F. R. a obținut de acum pentru ei încuviințarea exportului lemnului de fag și gorun.

Cum se construiește o catedrală românească la Cluj

Pentru cine s'au pus taxe religioase pe spectacolele de varietate. Colecte publice, cari intră în pungile oamenilor lui Bela Kun. P. S. Sa Episcopul Nicolae e dator creștinilor un răspuns, cui s'a dat în antepriză construirea catedralei românești pe care o credeam creștină?

A trecut mai bine de un an, de când un ziar maghiar din localitate publica un reportaj plin de răutăți la adresa bisericii române ortodoxe a Clujului, în legătură cu construirea catedralei, a cărei începere abia acum s'a putut hotărî. Consistorul episcopiei ortodoxe din Cluj ceruse atunci și guvernul i-a încuviințat taxe speciale pe spectacole, pentru a le destina fondului de construire a catedralei. De aci atacul ziarului maghiar și atacurile cari i-au urmat din partea celorlalte ziare. Înțelegeți: să facă Episcopia română și guvernul român una ca asta: să impună beneficiile spectacolelor ungurești!

Presă noastră a sărit atunci în ajutorul Consistorului ortodox. Apoi discuția s'a închis repede, pare-mi-se pentru că vr'un mediu i-a șoptit presei maghiare despre dovezile ce avea să le aducă d. prof. univ. dr. Onisifor Ghibu, că statul român are drept la biserica catedrală a Sfântului Mihai a parohiei romano-catolice din Cluj. Era firește mai cuminte, ca sub titlu de taxe pe spectacole, să contribuie toate confesiunile din Cluj la construirea unei catedrale românești, decât ca românii să renunțe la construirea ei pentru a cere catedrala maghiară.

Poate însă n'a fost la mijloc acest mediu cobitor. Discuția însă a conținut și spre mâhnirea noastră, trebuie să o reîncepem noi, ziar românesc.

Între cabaret și catedrală

Când scriem aceste patru cuvinte, ne cuprinde o jenă pe care știm că o transmitem și cititorului. Este adevărat: legătura nu e tocmai firească — chiar dacă nu ești numai decât un habotnic — între cabaret și biserică. Dar chestiunea unei catedrale românești la Cluj, nu este numai o chestiune bisericească; este întâi de toate una românească și pentru aceasta a trebuit să facem legătură între biserică și lucrurile profane. La varietate merge lumea cea mai cu pungă plină, și dacă a trebuit introdus un impozit public indirect și mai ales că înființarea catedralei impunea o urgență, nu ne puteam adresa păturii sărace.

Am aprobat deci, atunci, impunerea varieteurilor și altor spectacole, mai cu seamă că acestea sunt și la Cluj o întreprindere destul de speculative. Astăzi însă, după informațiile ce le avem, trebuie să recunoaștem, că am făcut un lucru rușinos. Iar păre-

rea de rău ni-e cu atât mai mare, cu cât n'a fost singurul care s'a făcut în numele românilor.

Cheta cu cântec

Pentru că în afară de scoborârea necesară a bisericii până la cassa de bilete a unui varietateu, n'a fost singura inițiativă, aprobată tot timpul de toți românii, a consistorului ortodox român. Au fost colecte publice, apoi alte impuneri indirecte cari toate s'au făcut în vederea construirii urgente a catedralei. Și le-am aprobat, pentru că nu se alege între mijloace bisericești și profane, când e vorba despre românizarea capitalei Ardealului românesc.

Guvernul încuviințează începerea construcției

După aceste antecedente, tocmai de Paștile din acest an, un consiliu de miniștri a venit să hotărască încuviințarea începerii lucrărilor de construire a catedralei românești ortodoxe a Clujului. Hotărârea guvernului a venit tocmai când porniam acest ziar, și o dată cu vestirea Invierii ni-a fost dat atunci prilejul să aducem din București această veste îmbucurătoare. Ea a pătruns repede pretutindeni și de atunci toate întrebările românilor de aici și din întreg Ardealul s'au rezumat la aceasta: Când va hotărî Consistorul începerea construcției?

Consistorul face isprava.

Episcopia a răspuns într'adevăr așteptărilor noastre și acum patru săptămâni s'a întrunit, ca să hotărască darea construcției în antrepriza solicitatorilor. Erau toate cele gata pe jumătate: planul edificiiu gata, bani din colectele și impozitele profane s'au adunat câți s'au adunat, Statul a făgăduit de asemenea și a trecut cifra construcției catedralei în buget. Iar solicitatorii antreprizei s'au prezentat din vreme, destul; mai trebuia numai să se aleagă între ei.

Și Consistorul a ales într'adevăr.

Dar pentru că să poată alege cum trebuie, nici presa n'a fost încunostiințată că s'a hotărât alegerea între oferte și nici alții din public. Noi, întâi, am putut afla despre aceasta print' o adevărată minune. Acum patru săptămâni, în ziua de 19 Mai, când ziarul nostru încheiat era sub presă, am fost înștiințați pe cale particulară că în acea zi, înainte de amiază, Consistorul a hotărât darea construcției în antrepriza unei societăți bucovinene.

Cine au fost concurenții

Iată lista aceluia, cari au solicitat Episcopiei ortodoxe din Cluj antrepriza construirii Catedralei: Firma Bohățiel — Koncz Cluj; — inginer Negruțiu, președintele Camerei de Comerț din Cluj; — inginer Tiberiu Ieremia din București, constructorul catedralei Incoronării dela Alba-Iulia; — societatea română de întreprinderi din București; — soc. Edilitatea, București; Bözsik — Szömörkény din Arad și încă o societate, despre care va fi vorba. Asociatul dlui Bohățiel este unghur, deasemenea cei doi solicitanți din Arad, iar Societatea română de întreprinderi dela București este o societate româno-franceză.

Aleasa bisericii române ortodoxe

Votul Consistorului n'a căzut asupra nici uneia dintre societățile de mai sus. Construirea Catedralei ortodoxe a Clujului a fost dată în antrepriza Societății cernăuțene de construcții suterane, care, după cât ni se comunică, constă din doi nemți și un evreu.

Construcția Catedralei românești în antrepriza exclusiv evreească

Dar pentru că unul dintre antreprenori este evreu și ceilalți doi nemți, n'am avea atâtea de zis câte trebuie să avem astăzi. Societatea din Cernăuți nu execută însă ea lucrările, ci le dă în subregie și după știrile ce le avem noi, oamenii aceștia sunt toți până la unul evrei. Catedrala românilor ortodoxi din Cluj, pentru care ne-am pretat chiar la impunerea biletelor de intrare la varietate, ar fi construită de către dnii Devecsəri și Heves, cari după informațiile noastre sunt unghuri numai după nume; conducător al lucrărilor ar fi un domn Mikeș, deasemenea evreu; iar betonarea Catedralei va face-o firma Meloco din Oradea, pur evreească, cu care firma din Cernăuți tratează acum această concesiune.

In sfârșit să mai adăogăm, că societatea din Cernăuți lucrează cu banca curat evreească „Wiener-Bankverein” și cu Marmarosch, Blank Co.

P. S. Episcopul Ivan e dator o lămurire precisă.

După aceste informațiuni ale noastre, se impune ca P. S. Sa Episcopul Nicolae Ivan, sub președinția căruia s'a discutat și concesionat antrepriza lucrărilor Catedralei, să deie credincioșilor săi lămuriri:

Este adevărat, că societatea căreia i-a concesionat edificarea Catedralei nu numai că nu este

românească, dar nu e nici creștină?;

Are P. S. Sa și Onor. Consistor episcopesc cunoștință, că firma cernăuțeană, evreească pe sfert și în realitate cu capital aproape numai evreesc, a dat edificarea Catedralei românești ortodoxe creștine în subregie exclusiv evreească?;

Dacă s'a îngrijit și a stipulat, că nu se poate da edificarea ce a concesiionat-o, în subregie necreștină?;

A controlat P. S. Sa și Consistorul, dacă banii ce se incasează de către societatea cernăuțeană vor rămânea în țară și nu se vor depozita în pivnițele vr'unei bănci din străinătate, în acest caz pur evreească?;

Are cunoștință despre ce am fost informați noi, că vor construi Catedrala românească creștină evrei cari, cum ar fi cazul dlui Mikeș, s'au ilustrat sub stăpânirea maghiară bolșevică;

In sfârșit:

Dacă oferta societății necreștine din Cernăuți, a fost mai avantajoasă — după cât ni se spune decât celelalte oferte, încercată, să ajungă la o ofertă românească egală?

Un răspuns se impune pentru că este vorba, că 50 de milioane

date în cea mai mare parte de Statul român, și de creștini români sau adunate pe căile ce le-am arătat, vor ajunge în mâni exclusiv evreești. Se impune un răspuns mai cu seamă pentru a ne lămuri, dacă pentru aceea a trebuit să ne înjosim recurgând la impunerea spectacolelor imorale și să ne folosim de colectele publice, pentru ca banii astfel și cu greu adunați, să'i dăm evreilor? Și mai e nevoie de lămuririle acestea pentru a ști și noi, dacă preceptele religiei creștine permit ca o biserică să fie construită de mâni necreștine.

Episcopia română ortodoxă este datoare să publice în întregime condițiile în cari a primit oferta evreească, nedată până acum special și în întregime publicității.

Un protest al inginerilor români

În momentul când încheiem aceste triste comunicări, suntem informați că corpul inginerilor români de aici a redactat un protest către Episcopia română ortodoxă, în chestiunea aceasta a antepriizei lucrărilor catedralei. Protestul va fi înaintat tot atunci și consistorului și presei române.

Rep.

caților din România-Mare, timbrându-l de „stupid“ și de nevrednic să steie în fruntea „Uniunii avocaților“ din România-Mare. „A venit la Cluj sub pretextul pacificării diferendului dela baroul din Cluj, dar în realitate s'a afișat de mare și convins prieten al minorităților, urmând anumite scopuri particulare, diametral opuse celor altruist naționale“...

Condeii mi tremură așternând pe hârtie aceste acuzații grave, dar fără temei... Demetriu Dobrescu este un avocat binecunoscut neamului și n'are trebuință de apărarea mea!! Dealtcum eu îl cunosc demult și-i știu intențiile nobile și meritele neperitoare pentru îmbunătățirea sortii și ridicarea prestigiului tuturor avocaților din țară... Legea despre organizația avocaților se datorește creșterii și stăruinței lui de fier! Corpul avocațial recunoscător l'a ales unanim pe Demetriu Dobrescu de prim-președinte al Uniunii avocaților. Știu, că D. Dobrescu fără gând ascuns și din curată simpatie față de baroul din Cluj a venit la Cluj chiar la invitația mea, ca să aplaneze diferendul iscat ca din senin între avocații din Cluj. E drept că pacificarea a eșuat, dar nu din vina și afișarea lui D. Dobrescu, ci din alte motive, independente de voința lui... Un lucru e cert. Atacul acesta hain va avea ecou de indignare în întreaga țară și va produce furtună la toate barourile... Nu știu, ce l'a determinat pe Dl Dr. Dr. Ioan Suciu, — avocat și element destructiv în Cluj —, la săvârșirea unui atare atac bătăran.

Dar atâta știu, că Dl D. Dobrescu nu l'a meritat nici ca Român nici ca avocat. Trecutul prim-președintelui „Uniunii Avocaților din România“ este o carte deschisă și nepătată, de care nu e îngăduit nepedepsit să se atingă nimeni, — fie acela bălaurul Clujului — chiar ori tigru cel mai bătrân din menajeria țării...

Dr. Ion Giurgiu
avocat și fost deputat.

Greva ziariștilor unguri

După informațiile ce le deținem dela confrății maghiari, este în perspectivă o grevă generală a ziariștilor unguri din Ardeal, Banat, Crișana și Satu-Mare. Au trecut adică trei luni, de când editorii n'au mai sporit lefurile, cu toate că contractul tip. ce'l au cu gazetarii stipulează, că lefurile acestora se vor fixa din trei în trei luni, trebuind urcate în proporția în care s'a scumpit în acest interval traiul.

Datorită acestui contract colectiv și organizației serioase a presei ungurești dela noi, care a fost luată ca model de Asociația generală a presei din România, ziariștii unguri au astăzi lefuri cari diferă între 4000—8000 pe lună.

În acelaș timp ziariștii români au și astăzi salariile de acum trei ani, datorită organizației aproape fictive a lor, iar de altă parte faptului că președinții Sindicatului Presei Române din Ardeal au deținut în tot acest interval de trei ani și direcția unui ziar de partid, trebuind astfel să se supună ordinilor partidului respectiv oricâte ori a fost vorba de o urcare a lefurilor.

Noua Constituțiune votată de Adunările Naționale Constituante, sancționată și promulgată în ziua de 28 Martie 1923, se află de vânzare la *Librăria Anca, Cluj. O broșură Lei 6.*

Revoluția din Bulgaria

— Cum s'a desfășurat și ce impresie a făcut în străinătate. Politica României față de Bulgaria, o chestiune de partid a liberalilor? —

Sensația săptămânii politice externe a fost lovitura de stat ce s'a dat ieri săptămâna în Bulgaria, contra guvernului Stambulinski. Reacționarii și armata au pus mâna pe frânele țării, arestând pe toți membrii guvernului și înlocuind pe funcționarii credincioși acestuia.

Ceeace s'a întâmplat în Bulgaria, n'a putut fi înțeles deplin în primele zile, deoparte din cauza ruperii legăturilor de orice fel cu străinătatea, iar de altă parte din cauza știrilor tendențioase ale noului guvern. Astăzi însă situația este văzută clar. Stambulinski începuse să devină primejdios pentru regele Boris, pe care l-a invitat la sine și i-a pus în vedere că trebuie să abdice. Aceasta s'a întâmplat Joi a fost săptămâna, iar Vineri săptămâna, dimineața, puterea a ajuns în mâinile revoluționarilor. S'a încercat adică o revoluție republicană, dar înainte ca aceasta să se fi produs, a ieșit biruitoare revoluția monarhistă. În nici un caz deci, regele Boris nu a fost străin de lovitura de stat și aceea o întărește faptul, că secretarul regelui avea legături fățișe cu revoluționarii.

Lovitura s'a dat Vineri, Sâmbătă guvernul a fost constituit, jurământul depus, țara întregă în mâinile noului guvern — ceeace nu se putea dacă revoluția nu era pregătită temeinic. Mai vine în sprijinul acestei afirmațiuni faptul, că n'au fost vărsări de sânge în primele zile. Partizanii lui Stambulinski au primit lovitura așa de fără veste, că abia a patra zi, Luni, au putut începe împotrivirea. În acea zi s'au început mișcări de țărani spre Sofia și până ieri luptele între oștirea guvernului și gărzile de țărani ale lui Stambulinski au continuat înverșunate. Guvernul nou, al lui Zancoff, a desmintit însă tușburările.

În străinătate lovitura n'a făcut câtuș de puțin o impresie bună. Faptul zvonit în primele zile, că noul guvern e compus din vechi germanofili, cari ar lupta contra tratatului de pace, a produs un resunet enervant în presa epuseană. Franța s'a și gândit într'o vreme să ia atitudine.

Enervarea a fost însă și continuă să fie mare în Serbia. Belgradul avuse legături cu Stambulinski, care îi garantase întâi externimarea bandelor macedoniene cari periclitau granița jugoslavă, apoi guvernul Stambulinski îi garantase menținerea tratatului de pace. Guvernul din Belgrad s'a văzut deci amenințat și a fortificat îndată granița, gândindu-se chiar la un atac.

Poate mai mult pentru aceasta a trebuit să se sugereze după o săptămână remanierea proaspătului cabinet, aducându-se în frunte prof. Malinoff.

În România guvernul revoluționar a fost primit aproape declarat favorabil. Guvernul liberal, știind guvernul Stambulinski în legătură cu partidul țărănesc dela noi de care liberalii se tem mult, a văzut cu ochi buni căderea guvernului bulgar țărănist și i-a făgăduit sprijin moral chiar de a doua zi. Faptul acesta a contribuit deocamdată la îmbunătățirea relațiilor între noi și Bulgaria.

Tribuna liberă.

Bălaurul Clujului

Moto: „Vir impotens sui.“
Horatius

Scriu scârbit aceste rânduri...

Conflictul dintre avocații din Cluj a avut darul să scoată la suprafață multe defecte și patimi omenestii.

Spre norocul neamului în ciasul din urmă s'a ivit pe orizont și un bălaur de bărbat, uriaș la putere și la minte, care face senzații azi în Cluj și mâne poimâne va birui și primeni întreg pământul.

Bărbatul acesta providențial însă mai mult samănă unui tigru bătrân.

Abea scăpat din cușca unguerească, a nceput să revină la firea lui din codru și să atace și zgârie pe oricine'iesă ori îi stă în cale.

Se zice, că bătrânul tigru pecând era încă pui, la universitatea din Budapesta se lua la harță cu toată lumea și-n deosebi cu Vasile Goldiș și Amos Frâncu, zgăriindu-i pe amândoi până la sânge. În adunările societății „Petru Maior“, puiul acesta precoce avea totdeauna opinii separate și gânduri ascunse. Mai târziu ajungând avocat face zgomot în jurul său și să unflă ca rața în tău.

Unde se ivea acest bălaur din poveste, își vira coada chemat și nechemat făcând zizanie și ceartă între oameni...

Ghiarele lui le-am simțit mai aproape în revoluția anului 1918 la Consiliul Național din Arad, când se întrezărea și mija România Mare.

Primul gând al acestui bărbat a fost să decapiteze pe prietenul său de școală dr. Amos Frâncu, făcând propunerea tot din ură și fără nici un motiv, pentru destituirea lui din postul onorific de tribun al poporului.

Am părăsit atunci Aradul mâhnit de ținuta haină a acestui om și amintirea acelei clipe mă va duria viața

mea întregă. Trăisem atunci cele mai sublime clipe din viața mea și totuș am văzut corbi în jurul meu în zori de zi, în zorile României Mari...

Peste o lună l-am văzut apoi în Consiliul Dirigent, la fuștelul cel mai înalt al scării ierarhice, cu rangul de șef de rezort. Și de atunci omul acesta este tot în Olimpul închipuirii: critică pe toți, dându-și aere ca și când ar fi cel mai infalibil om din țara românească.

L-am văzut și aici nerecunoscător și nestatornic, omul de mai nainte al zizaniei, dând și aici cu pumnul calomniindu-și șeful și bătându-și joc de toți prietenii săi vechi și de adversarii săi politici. Ajunge apoi președinte al Comisiunii de unificare, dar în loc să unifice, prin firea sa de om al zarvei nu face decât să desunifice cu furca, ce a fost unificat. De prezent este șeful contenciosului din Cluj și ca atare se amestecă în toate problemele contencioase și litigioase ale neamului, cu rost și fără rost. Se face o alegere la baroul din Cluj. La început dă pe modestul, că nu reflectează la nici un post onorific. După alegere își schimbă părul, tipă în toate părțile, că a fost preterat ca bătrân. Bala lui după onoruri se leagă și de cei mai tineri avocați din barou. Și boicotul contra noului decan este gata. Motive legale pentru nimicirea alegerii nu sunt. Dar bătrânul viclean inventează îndată o formulă nouă. Pe tema armoniei între frați, tulbură apele baroului și face ca lupul din poveste, că mielul a tulburat apa și nu lupul. Cu povestea aceasta vrea să îmbete lumea românească și'i cere nici mai mult nici mai puțin decât capul noului decan. De soarta celorlalți membrii din consiliul baroului nu-i prea pasă, — timbrându-i în treacăt cu un gest generos de bătrân, de unelte și membrii incapabili și ridicoli...

Până aci farsa.

Tragedia începe însă cu atacul dospelnic în contra d-lui Demetriu Dobrescu, președintele celebru al tuturor advo-

Ungaria mobilizează

Ziarul „Novosti“ din Belgrad aduce știrea pe care o reproducem după un ziar maghiar din Timișoara, că Ungaria a concentrat contingentele 1900, 1901 și 1902. Pentru comisia interaliată de control să nu afle despre această mobilizare, ordinele de chemare le prezintă funcționari de-ai statului, cari iau dela foștii soldați declarația că au luat ordinul la cunoștință. Astfel celor convocați nu le rămâne la mână nici o dovadă de chemare, pentru comisia aliată să poată face vr'un control.

Știrea a stârnit senzație la Belgrad, mai ales că a venit odată cu aceea a revoluției și revenirii germanofililor la putere în Bulgaria.

Până acum guvernul maghiar nu a dat nici o desmințire.

Informațiunea ziarului sârbesc o confirmă informațiunile anterioare ale guvernului jugoslav, cari l-au îndemnat pe ministrul de externe Nincici și întreagă Scupcina să protesteze contra Ungariei acum o săptămână și să ceară ocuparea unor puncte ungurești.

Deficitul uzinei electrice a Clujului.

Un ziar bucureștean a adus săptămâna aceasta știrea, că deficitul uzinei electrice din Cluj este de opt milioane, în timp ce sub administrația firmei evreești „Ganz“ a avut venituri de 3 milioane. Ziarul care a adus știrea este evreesc, așa că a trebuit să fie tendențios. Primăria Clujului a desmințit de altfel afirmația de mai sus a „Presei“, întrucât nu poate fi vorba

de un deficit al uzinei electrice. Toți, după informațiunile noastre particulare, există un deficit dovadă că a trebuit urcat prețul curentului electric. Ziarul evreesc a exagerat însă, pentru a face propagandă unei firme a lor.

Marea adunare culturală dela Orăștie

— Peste zece mii de persoane cer statului român, preluarea liceului ungurec din Orăștie —

În momentul când încheiem ziarul, suntem informați din Orăștie, că s'a întrunit azi acolo o mare adunare publică în scopul de a cere statului român să preia liceul calvin „Kún“ din acea localitate. În toată Orăștia și regiunea aceea a Hunedoarei nu există unguri, așa că existența acestui liceu într'un ținut numai de români nu are nici o justificare. Elevii liceului sunt recrutați din alte județe în cari există pentru ei licee ungurești.

Statul român după cum s'a arătat la adunarea de astăzi dela Orăștie, are dreptul la acest liceu întâi pentru că a fost înființat și din banii fundației românești și săsești numite „Fundus regius“, apoi pentru că în parte a fost liceu de stat, statul maghiar subvenționându-l și numind pe patru dintre profesorii săi. Apoi, pentru că în cei cinci ani de stăpânire a noastră, liceul „Kún“ a avut față de Statul Român o atitudine îndrăzneată, refuzând să se supună altcuiva decât episcopului maghiar.

La adunare au luat parte peste 10 mii de oameni din Orăștie și comunele învecinate.

ior“, au fost excluși pentru totdeauna dela toate universitățile din România, mulți dintre cei 97 studenți, în majoritate zrobitoare evrei, cari au fost exmatriculați pentru că nu aveau dovada cetățeniei române, au fost reprimiți după ce s'au justificat cu acte în regulă sau poate cu de ce din fabricile evreești de curând descoperite la Galați și Brăila.

Nedreptatea ce s'a făcut membrilor excluși ai comitetului „Petru Maior“, este cu atât mai mare, cu cât un ordin al guvernului îi oprește pe studenți de a ieși din țară pentru a se înscrie în universitățile străine, astfel că excluderea lor dela Universitățile din România înseamnă o excludere dela Universitățile de pretutindeni.

Plecarea ministrului de finanțe în străinătate. — D. Vintilă Brătianu va pleca mâine, 17 Iunie, în străinătate pentru a contracta un nou împrumut în Franța sau Anglia.

A apărut, în românește și ungurește, în editura Camerei de Comerț din Cluj „Stabilirea impozitelor asupra Societăților obligate la publicarea bilanțului“. Instrucțiunile ce conține această prețioasă carte, sunt necesare tuturor întreprinderilor comerciale, economice și industriale. De vânzare la Librăria Al. Anca, Cluj. Prețul 10 Lei.

Unificarea birourilor de incartiruire și închiriere din Cluj, nu este încă hotărâtă. Joi s'a ținut în această chestiune o conferință a celor două autorități. Decizia ultimă trebuie să o aducă ministerul de interne.

Ministrul justiției la Cluj. — Luni și Marți a fost în localitate d. Th. Florescu, ministrul justiției, venit pentru a participa la inaugurarea tipografiei Tribunalului. Magistratii și avocații din Cluj și reprezentanții numeroși ai celor din provincie, i-au făcut o primire însuflețită, în semn de mulțumită pentru urcarea lefurilor magistratilor.

Primăria Orăștiei a hotărât să nu mai primească cereri de licențe industriale decât dela acei cari dovedesc că au localul trebuitor.

Scandal anti-goist la Făgăraș. — Corespondentul nostru din Făgăraș ne încunoștințează, că cu ocazia unei întreceri de football de acolo, un jucător evreu a provocat un scandal enorm cu urmări la circumscripția poliției. Unul, din echipa evrească Ivria din Brașov care avea întrecerea de football cu echipa românească „Făgărașeana“, a insultat pe un jucător român pentru că purta tricoul românesc și o insigne antisemită din cele purtate de studenți. Intervenind publicul, i-s'a aplicat jucătorului evreu ceea ce în limbajul linșajului se cheamă — constituția. A trebuit să vină poliția, pentru că să-l scape din fața revoltei obștești.

Catedrala ortodoxă a Episcopiei române clujene va fi construită de către evrei — după cum arătăm în fruntea ziarului nostru — pentru că (ni-sc motivează) oferta lor a fost cea mai avantajoasă.

Lucrul trebuie nu numai să ne revolte ca pe niște creștini, ci întâi ca pe niște români conștienți încă, să ne în-

tristeze așa cum trebuie. Pentru că dacă nici una dintre firmele românești n'au putut prezenta din cauza că nu au în România nici un sfert din mijloacele evreilor, o ofertă egală, înseamnă că în țara românească nici o biserică românească n'o poți ridica de azi înainte cu români, din cauza concurenței veniților din Galiția. Ne vom ruga dar de aci înainte în biserici în cari numai rugăciunea, sărăcia și durerea vor fi ale noastre.

Decât așa mai rău n'a visat nimeni.

După nouile prețuri ale pâinii, kilogramul de pâine neagră a fost fixat la 4.50 lei, iar albă la 7 lei pentru întreagă țara.

Pentru mănăstirea incendiată dela Radna. — Guvernul a dat o subvenție de 20.000 mănăstirii mariene din Radna, (jud. Arad) arsă acum câteva săptămâni. Reconstruirea acestei vechi mănăstiri catolice va începe în curând.

Par'că este o batjocură dinadins: nici banii adunați dela publicul românesc pentru scopuri de filantropie românească să nu poată ajunge acolo unde i-am destinat, ci să umplă punga evreească. Cazul colectelor și impozitelor indirecte pentru fondul de construcție a Catedralei ortodoxe a Clujului îl arătăm în altă parte a ziarului nostru. Aci să arătăm un altul, nu mai puțin jignitor: Crucea Roșie aranjează serbări pentru scopuri filantropice, pentru orfanii celor muriți în războiul de întregire a neamului, și nici dela beneficiile acesteia nu pot fi lăsați la o parte fiii lui Moise, poate în semn de recunoștință pentru morții ce i-au avut la partea sedentară. S'a întâmplat la Cluj, acum șapte zile, când la serbările Crucii din parc Roșii au tipat sfidător tot timpul pițigoi evrei: Faceți jocurile domnilor... Și pentru că să fie mai cu moț (așa cum le face nepăsarea românească întotdeauna) a trebuit să vedem pe brațul lor semnul crucii!...

Serbarea a fost organizată de armată și de doamnele române, despre cari despre toți știam până acum că sunt botezați la biserică românească.

Totuș a trebuit, ca din beneficiile serbării orfanilor creștini, să se dea unor evrei fără altă ocupație peste 20.000 cât li-a venit partea pentru munca uriașă de două zile.

Cinematografe școlare în Ardeal. — Un comitet de profesori, medici și alți intelectuali bucureșteni, a luat inițiativa de a da reprezentării cinematografice, cu proiecțiuni instructive, în școlile secundare. Inițiativa s'a adeverit minunată și după cât aflăm, ea va fi extinsă și la școlile din Ardeal. Un reprezentant al societății în chestiune a venit deunăzi la Cluj în această chestiune și va face apel la profesori pentru a semna acțiuni la întreprinderea aceasta cinematografică școlară.

Ministerul Industriei și Comerțului răspunzând adresei Camerei de Comerț din Cluj, i-a adus la cunoștință, că legea burselor în vigoare în vechiul Regat nefiind încă estinsă în Ardeal, iar cea ungară, rămasă acolo în vigoare, neprevăzând că s'ar mai putea înființa și alte burse în afară de aceea din Budapesta, cererea Camerei de a înființa o bursă de efecte și de mărfuri în orașul Cluj, nu poate fi încuviințată.

ȘTIRI DE PRETUTINDENI

Congresul studenților, a cărui încuviințare oficială am anunțat-o acum trei săptămâni, a fost hotărât definitiv și se va ține la Cluj în prima jumătate a lunii August. După informațiunile ce le avem, printre studenții din Cluj se propagă ideea, ca la congres să se invite persoanele distinse cari au sprijinit moralmente mișcarea studențească, astfel printre alții dnii Oct. Goga, A. C. Cuza, Păulescu ș. a. În acest caz întâia zi a congresului va fi a studenților, iar cea de a doua a cetățenilor cari aderă la mișcarea studențească.

Redacția nu'și ia nici o răspundere pentru cele ce se publică în „Tribuna Liberă“.

Vom avea zahăr — la anul. — După informațiuni dela directoratul general al agriculturii din Cluj, producția de sfeclă de zahăr din acest an se făgăduiește încântătoare, așa că putem să tragem nădejde că zahărul ajuns azi un obiect rarissim, va fi mai puțin la anul, dacă până atunci nu'l va monopoliza ca în acest an, cutare sau cutare bancă cu protecție.

Chestiunea concedierilor dela primăria Clujului n'a fost încă soluționată. Concedierile sunt hotărâte și privesc pe aproape 50 de funcționari, cari în această lună n'au mai putut primi lefurile din fondul din care le primeau până acum, ci li-s'au dat din portofoliul special al primăriei. Nemul-

țumirea funcționarilor este mare, dar d. primar li-a făgăduit toată sollicitudinea și intervențiile posibile. Demersuri pentru menținerea celor necesare a făcut și d. prefect Ștefănescu, iar săptămâna aceasta d. primar dr. Utalea va interveni la București, personal, în această chestiune.

Congresul artiștilor unguri la Cluj. — Joi s'a ținut în localitate congresul artiștilor unguri din Ardeal și Banat, întrunit pentru a protesta contra dizolvării Asociației lor. Congresul s'a sfârșit cu un enorm scandal, excludându-se doi dintre directorii de teatru, votându-se mulțumită dlui Janovics, un alt director care a cerut dizolvarea Asociației și care a convocat apoi congresul de protestare contra dizolvării, congres convocat special pentru excluderea celor doi directori, Rona și Fekete, acuzați de românofilie. S'a trimis apoi la București o moțiune de protestare contra dizolvării Asociației artiștilor unguri, iar seara la toate teatrele maghiare din România a fost o grevă de cinci minute, de protestare în acelaș sens.

Excluderile dela Universitatea din Cluj. — Primum la redacție plângeri împotriva hotărârii prin care Senatul universitar a exclus în luna trecută, pe viață, pe șapte studenți români, fără a'i fi ascultat întâi și a le fi dovedit astfel vinovăția.

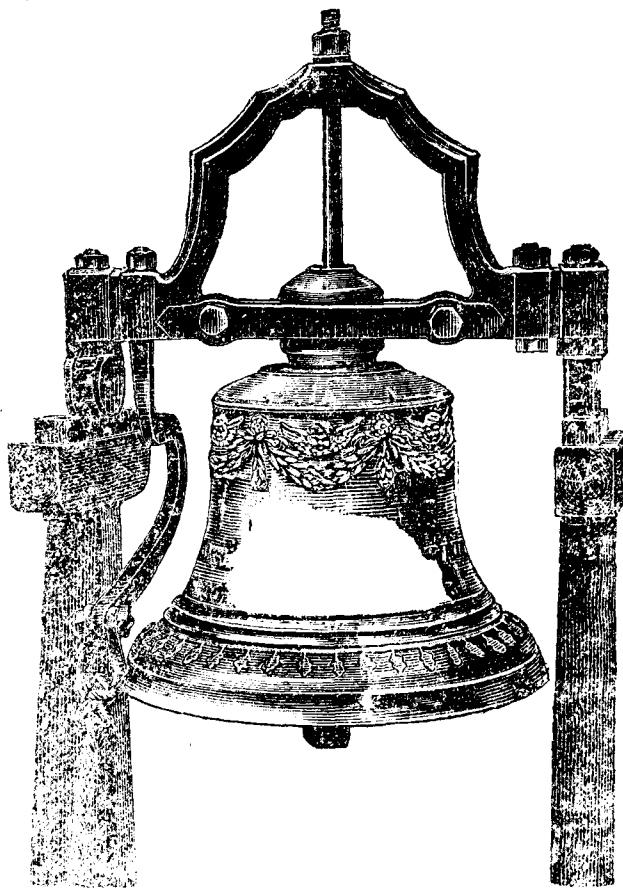
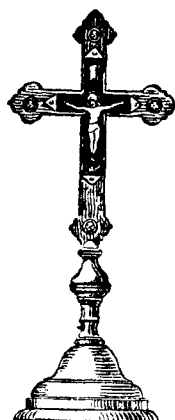
În timp ce conducătorii mișcării, toți din comitetul central „Petru Ma-

Băncile, Comercianții, Industriașii sunt rugați să-și facă Inserțiunile reclamele în ziarul „Clujul“ în preț de jumătate ca ori unde.

1870

Distins cu medaile de argint și mai multe diplome

Fabrica română ardeleană de clopote patentate și Ornate Bisericești

Alexandru Anca, Cluj

Înainte succesorii lui Efraim Andrásófszky
Birourile: CLUJ, Piața Unirii 32 și Reg. Maria 14. Fabrica C. Victoriei 36.

Unica fabrică în țară, care pregătește clopote patentate de prima calitate după vechiul recept Andrásófszky, care a fost dremitat cu medale de argint și mai multe diplome la diferite expoziții. Durabilitatea tonului armonia și exactitatea pregătirii să garantează pe mai mulți ani. — Înainte de a face comandă ori unde, cereți informațiuni și oferte de prețuri dela fabrica noastră. Veniți, Vedeți și vă convingeți.

Az ország egyetlen gyára, amely szabadalmazott harangot készít kitűnő minőségben az Andrásófszky receptje szerint, mely több kiállításon volt arany és ezüst éremmel kitüntetve. Tartósságáról több évi felelősséget vállalunk. Mielőtt bárhol rendelést tenne, kérjen felvilágosítást és ajánlatot gyárunktól. Jöjenek, nézék és győződjenek meg.

Preț curent pentru Ornate Bisericești.

Odăjdii (Vestimente preoțești) constătătoare din :

1 Felon, 1 Epitrafir, 2 Aere, 2 Mănecuțe, 1 brâu, 1 Acoperitor de sf. potir, în diferite motive și colori din damast de mătase în calitate deosebite cu prețul de 6000—15000 Lei.

Prapori :

în diferite culori 110 cm. lat 160 cm. lung cu două chipuri sfinte pe două părți văpsite pe pânză chipui după dorința DV, are 3—4 tăieturi cu posomant auriu sau argințiu prețul unui prapor dela 2000—6000 Lei fără rudă.

Mustre de stofe pentru odăjdii sau prapori se trimit numai contra 50 Lei anticipativ.

Colare, Beretă, Brăuri, Plastroane.

Beretă (camilaică, potcap) Rom. cat. din klott negru	100.—
Beretă de cașmir negru gr. cat.	100.—
Colar de pânză „Leo“	50.—
Colar de cauciuc	45.—
Brâu (cingulum) violet noiere sau mătase	900.—
Brâu (cingulum) negru de lână	450.—
Nasturi pentru colare buc.	6.—
Plastron (chemisette) Nr. 3. 21 cm. klott neted	100.—
Plastron (chemisette) Nr. 2. 15 cm. klott neted	70.—
Plastron Nr. 3. cu încreșturi fine	120.—

La comandă să se dea numărul și lărgimea colarului plastronului și a beretei. Din colare numai 6 bucăți să trimit.

Requisite bisericești :

1. 1 Cădelniță din bronz argintată	Lei 1250.—
2. Una țitoare de tămâie cu linguriță din bronz argintat	350.—
3. 1 Candelă din bronz argintată	500.—
4. 1 Chivot din bronz argintat cu trei turnuri	3500.—
5. 1 Cruce de masă din bronz argintată cu Hristos în email 28 cm.	950.—
6. 1 Cruce de masă (28 cm.) din bronz argintată cu Hristos în relief aurit	850.—
7. 1 Cruce de mână din bronz argintată cu Hristos în email	850.—
8. 3 Cutii de aluminiu pentru oștie	120.—
9. 1 Căldărușe cu aspergil (stropitor) bronz argintat	750.—
10. 1 Căniță cu tavă pentru spălarea mâinilor (bronz argintat)	500.—
11. Cutie cu trei vase, cuțit și foarfeci la botez (bronz argintat)	750.—
12. 2 Vase de sticlă cu tavă de bronz argintat (la pscomidie)	380.—
13. 1 Potir cu tăer (patenă) (bronz aurit) neted	2600.—
14. Disc cu tapă și steluță (bronz aurit)	850.—
15. 1 Cutie cu trei vase pentru oleu și mir la botez (bronz aurit) I. C. O.	750.—
16. 1 Cutie de bronz aurit cu capac pentru sf. Oștie la bolnavi	450.—
17. Ciborium (bronz aurit)	2500.—
18. Monstranță (bronz aurit) rom. kath.	3800.—

Banii se trimit înainte, comenzile se efectuează în 3—4 săptămâni.

Tipărituri pentru parohiile greco-orientale.

1. Budgete bisericești	10 buc. à 2—20—Lei
2. „ școlare	„ „ 2—20—
3. Chitanțe	„ „ 50 5—
4. Cartea de evidență	„ „ 4—40—
5. Contul cap. active	„ „ 4—40—
6. „ pasive	„ „ 4—40—
7. Consemnarea averilor bisericești și școlare	„ „ 4—40—
8. „ de darea cultului	„ „ 4—40—
9. Date statistice model A școlar	„ „ 4—40—
10. „ „ „ B	„ „ 4—40—
11. „ „ „ A și B	„ „ 4—40—
12. Estras de botez	„ „ 1—10—
13. „ cununie	„ „ 1—10—
14. „ morți	„ „ 1—10—
15. „ din protoc. paroh.	„ „ 2—20—
16. Inventare bisericești	„ „ 3—30—
17. Jurnal de casă	„ „ 4—40—
18. „ manipulație	„ „ 3—30—
19. Protocol de exhibite mare	„ „ 4—40—
20. „ „ mic	„ „ 4—40—
21. „ familie	„ „ 4—40—
22. Rațiociniu bis.	„ „ 4—40—
23. „ școl.	„ „ 4—40—
24. Specificația cununaților	„ „ 2—20—

La comandă din tipărituri se trimit numai câte 25 buc. Și numai acelea se trimit pentru care sosesc banii înainte plus porto.